

KRONIKA KOŁA BIALCZAN

/ Odpis z albumu znajdującego się w zbiorach p. Leopolda Chmielowca /

Wojewódzko i Miejsko
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
Dział Biblioteczny
ul. Łódzka 12A
21-500 Biała Podlaska
tel. 36-111 faks 863187

MN-107

XIII/4

Koło Białczan w latach 1922 - 1933

na tle dziejów Szkoły w epoce postyczniowej

Prześladowania narodowe, które po stłumieniu powstania styczniowego /1863/ dotknęły cały zabór rosyjski osiągnęły na Podlasiu szczyt. Tu bowiem do represji narodowych dołączyły się i religijne w łączności ze sprawą likwidacji kościoła unickiego, która na tym terenie przybrała szczególnie ostre formy. Znajdując się w centrum walki władz caratu z unitami Biała Podlaska i jej wiekowa Szkoła Bialska narażone były na planowe i systematyczne represje.

Może to była częściowa reakcja, gdyż tu na Podlasiu napięcie uczuć narodowych znalazło swój silny wyraz w powstaniu styczniowym, które na tym terenie trwało najdłużej, bo do roku 1865, kiedy to zawisł na szubienicy w Łukowie jeden z jego dowódców, uczeń Szkoły Bialskiej ks. Stanisław Brzóska. Tu też wybuchł manifestacyjny strajk młodzieży białskiej w roku 1902 gdy zabroniono naukę religii w języku polskim. Tu również w bardzo ostrej formie wyraził się strajk w r. 1905, w którym młodzież polskiej narodowości opuściła szkołę zostawiając w niej tylko synów miejscowych carskich urzędników.

Wprawdzie po wydaniu edyktu tolerancyjnego mogły na terenie zaboru rosyjskiego powstawać polskie szkoły prywatne, ale w Białej Podlaskiej na skutek intryg władz carskich rychło je zamknięto, a to męską w r. 1911, a żeńską w 1912 r. Represje te wywołały silną reakcję w postaci nasilenia tendencji opozycyjnych i zaognienia nastroi wśród miejscowego społeczeństwa polskiego - tu, gdzie akcja wynaradawiania była tak planowo przeprowadzana.

Dopiero, gdy podczas I wojny światowej wojska carskie opuściły Białą / w dniu 14 sierpnia 1915 r. / a wkroczyły okupacyjne wojska niemieckie powstała możliwość odnowienia polskiego szkolnictwa prywatnego.

Niebawem też, gdyż w r. 1916, otwarto w domu prywatnym, /budynek szkolny zajęli okupanci/, koedukacyjną szkołę polską pod nazwą "Gimnazjum im. J. I. Kraszewskiego". Napływ młodzieży był żywiołowy. Szkoła liczyła 4 klasy i klasę wstępną.

Niemcy czynili wprowadzić różne przeszkody i zmuszali młodzież do bezpłatnej pracy przy zbieraniu jagód, grzybów, wykopywaniu ziemniaków itp., ale dzięki łapówkom dawanym władzom niemieckim można było jako tako prowadzić naukę.

Dopiero gdy 31 grudnia 1918 r. wkroczyły do Białej polskie oddziały wojskowe, można było już swobodnie prowadzić zajęcia w szkole. Wkrótce już w marcu 1919 r. otrzymało nauczycielstwo nominację od polskich władz oświatowych a z początkiem nowego roku szkolnego 1 września 1919 r. odbył się akt upaństwowienia gimnazjum w wolnej Polsce. Wówczas też wydzielono niższe klasy żeńskie pod nazwą "Gimnazjum żeńskie im. E. Plater".

Po trzech latach zwołano I Zjazd byłych uczni gimnazjum bialskiego.

Było to we wrześniu 1922 r. Oto ci, co walczyli o polskość tej szkoły przyjechali z różnych stron, by ujawnić myśli i uczucia dawnych bojowników o polskość tej uczelni, ukrywane w dobie caratu. Przybyło ich przeszło 150, radosnych z odzyskania niepodległej Polski, by stać się zaczynem i trzonem nowej narodowej organizacji Koła Białczan. Organizacja ta oraz druga równocześnie powstała "Koło Akademików Ziemi Podlaskiej" miały swą siedzibę w Warszawie, by ze stolicy promieniować na Podlasie, gdzie spędzili chłopięce lata.

Szczegóły dotyczące I Zjazdu i działalności Koła Białczan nie zostały przekazane drukiem prócz krótkiej informacji. Bogatym natomiast materiałem dysponują dzieje II Zjazdu, który był poświęcony 300-leciu Szkoły Bialskiej. Komitet honorowy tej uroczystości stanowili przedstawiciele czynników oficjalnych, a więc Ministerstwa Oświecenia, Rektoratu Krakowskiego Uniwersytetu, Związku Literatów w Warszawie, Podlaskiego Episkopatu i kilka osób ze Szkołą szczególnie związanych jak literat Kazimierz Bartoszewicz z Krakowa którego dziadek i ojciec specjalnie zasłużyli się wobec Szkoły Bialskiej oraz krewny jej założyciela Tytus Wilski. Nadto do Komitetu Honorowego należeli wybitni jej wychowankowie - Prof. Uniwersytetu Lwowskiego - Dr Stanisław Tolłoczko, b. minister poczty - imż. Ludwik Tolłoczko, b. dyrektor służby zdrowia - Dr Czesław Wroczyński, generał - Dr Jan Rapczewski, sędzia - Aleksander Zuchmatowicz, senator - Dr Bolesław Motz.

Do Komitetu Wykonawczego uroczystości jubileuszowych weszli

członkowie Zarządu Warszawskiego Koła Białczan, a mianowicie:
prezes Koła Białczan-rejent Stefan Pliszczyński
sekretarz Koła Białczan- inż. Antoni Pawłowski oraz
profesor Politechniki Warszawskiej - inż. Ignacy Piotrowski.

W uroczystej Akademii odbytej 23.IX.1928 w w sali gimnazjalnej w Białej wygłosili po referacie prof. gimnazjum Heleny Kisielewiczówny przedstawiającym dzieje szkoły do roku 1863 następne referaty członkowie Koła Białczan, a mianowicie -

- Prof. Uniwersytetu Lwowskiego Dr Stanisław Tołłoczko
o stosunkach gimnazjum w epoce Apuchtinowskiej
- Dr Łapiński - o strajku uczniów w r.1902
- Dr Czesław Wroczyński o walce o szkołę polską w roku 1905.

Wymienieni byli osobiście uczestnikami walki o polskość Białskiej Szkoły.

Warszawskie Koło Białczan miało prócz poprzednio podanych liczną poczet członków, którzy wyróżniali się bądź pracą społeczną, bądź pracą naukową, czy też zajmowanymi stanowiskami. Do takich cułowych jednostek zaliczyć można sędziego Betleya, doktora Łapińskiego, dyrektora inżyniera Aleksandra Próchnickiego, mec. Tadeusza Michałowskiego, mjr. Pacewskiego, mec. Branickiego. Tych trzech ostatnich z uznaniem wspomina mec. Józef Huczko jako szczególnie oddanych przyjaciół białskiej młodzieży akademickiej. Podobnie wysoki poziom ideowy i intelektualny reprezentowało szereg osób pracujących w Białej na kierowniczych stanowiskach. Tu wymienić należy przede wszystkim dyrektorkę gimnazjum im. E. Plater Janinę Niedźwiedzką, która padła później ofiarą na nowej placówce w Grodnie, sędziego prezesa Sądu Ludwika Kaznowskiego, zasłużonego działacza Macierzy Szkolnej, utalentowanego pułkownika Ludwika Bitnera- dowódcę 34 p.p.-projektanta pomnika J.I. Kraszewskiego, inspektora szkolnego L. Krupczaka, a także niezwykle oddaną sekretarkę Janinę Laskowską.

Ich wysiłkom w znacznej mierze zawdzięcza Biała także ważne osiągnięcia związane z jubileuszem Szkoły, który dał sposobność do ujawnienia tych gorących i ofiarnych uczuć patriotycznych, z których słynęła Biała Podlaska. Zapal, pomysłowość i intensywność działań dały cenny i bogaty plon - oto na cokole z różowego wąchockiego piaskowca zabłysnął patynowy odlew popiersia J.I. Kraszewskiego, na budynku szkoły zajaśniał biały marmur tablicy ku czci założyciela Szkoły ks. Krzysztofa Wilskiego.

Stało się to kosztem 15.000.-zł.odpowiadających obecnie wartości około 200 tys.zł. Nadto wydano 5 broszur "Biblioteczki Bialskiej" a aulę szkolną ozdobiono portretami sławnych uczniów bialskich.

Bibliografia

1. I Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Męskiego Gimnazjum im.J.I.Kraszewskiego w Białej Podlaskiej za rok 1922/23 Biała Podlaska 1923 /zawiera krótką historię Zakładu do r.1919 napisaną przez p.o.dyrektora prof.J.Strojka str.3-6 sprawozdanie Dyrekcji podające spis członków grona nauczycielskiego oraz kronikę Zakładu str.18 i następne
2. Mecenas Józef Huczko -referat wygłoszony w r.1957 na III Zjeździe Białczan,ogłoszony w książce -albumie p.t. "III Zjazd wychowanków Szkół Bialskich - przemówienia-fotografie - sprawozdania" Biała Podlaska 1959 r. str.42-44 do 100-nej.
3. "Z przeszłości Szkół Bialskich" -praca zbiorowa. Biała Podlaska 1957, str. 8,9 i następne
4. Sprawozdanie Komitetu Obchodu 300-lecia Gimnazjum Męskiego w Białej Podlaskiej,opracowane przez Dr W.Nartowskiego "Biblioteczka Bialska" Nr 4 nakład Komitetu Biała Podlaska 1930, str.4 i następne.

/-/ Dr Wacław Nartowski

czerwiec 1966 r.

Garść informacji o Kole Bialczan

Koło Bialczan powstało w 1922 r. bezpośrednio po I Zjeździe Koleżeńskim /1922/. Założycielami jego i szczególnie aktywnymi członkami byli kł.kol. notariusz Pliszczyński, inż. Piotrowski Ignacy, inż. Pawłowski Antoni, inż. Raczyński, sędzia Betley Józef, mjr Pacewski, mec. Michałowski i mec. Branicki.

W kilka lat później powstało Koło Akademików Ziemi Podlaskiej. Koło Bialczan /statut przedwojenny posiadam/ miało za zadanie m.in. nieść pomoc młodzieży akademickiej oraz utrzymywać więź między wychowankami szkół bialskich.

Koło Akademików Ziemi Podlaskiej skupiało młodzież akademicką, studiującą w Warszawie, która ukończyła szkoły w Białej, Radzynie i Międzyrzecu. Miało ono na celu samopomoc koleżeńską organizowanie życia towarzyskiego i utrzymywanie kontaktu z młodzieżą klas starszych wymienionych wyżej szkół.

Oba Koła przetrwały do wybuchu II Wojny światowej.

Z Kołami zetknąłem się w 1931 r. jako student UW i uczestniczyłem w ich władzach, najpierw w K.A.Z.P. później w Kole Bialczan.

Koło Bialczan m.in. udzielało studiującym stypendiów oraz pożyczek zwrotnych i bezzwrotnych. Współdziałało w organizowaniu Zjazdu Koleżeńskiego w 1928 r. Domy poszczególnych członków Koła Bialczan w Warszawie były otwarte dla kolegów - studentów. Ułatwiono pierwsze kroki studentom w Warszawie /korepetycje itp./ Udzielano pomocy przy wyszukaniu pracy po skończeniu studiów. Każdego roku Koło Bialczan organizowało "bal" w Warszawie oraz prelekcje dla uczniów klas 7me i 8^{tych} szkół w Białej, Radzynie i Międzyrzecu. Udzielano pomocy materialnej w formie pożyczek, korepetycji itp. Kolegów, którzy najbardziej aktywnie pracowali w Kole Bialczan i uczestniczyli w jego władzach wymieniałem wyżej. We władzach K.A.Z.P. uczestniczyli Jan Chorąży, Bogdan Zaremba, niżej podpisany i inni, których nazwisk już nie pamiętam.

Po wojnie w 1947 r. usiłowałem z sędzią Betleyem reaktywować Koło Bialczan. Zebrawszy niezbędną "listę założycieli" /10/ złożyliśmy wniosek. 18.XI.1948 r. otrzymaliśmy decyzję Zarządu Miasta Warszawy treści następującej: "Zważywszy, że cele statutowe Koła Bialczan są realizowane przez inne związki i stowarzyszenia już działające przeto legalizację Koła Bialczan należy uznać za zbędną". Dalsze koleje i poczynania są Wam znane.

dn.6.VIII.1966 r.

/-/ mgr Józef Huczko

Ze sprawozdania Komitetu Organizacyjnego III Zjazdu
Koleżeńckiego wychowanków Szkół Bialskich.

"Jesienią 1956 r. zrodziła się wśród starszej generacji b.wychowanków zamieszkałych w Warszawie myśl zorganizowania zjazdu w Białej Podlaskiej. Inicjatywę tę podjęło grono zainteresowanych osób. W lutym 1957 r. ukonstytuował się Komitet Organizacyjny Zjazdu z siedzibą z siedzibą w Białej Podl. a z filią w Warszawie.

Termin odbycia się Zjazdu ustalono na dni 14-15.IX.1957 r. postanowiono przytem związać tę uroczystość z 330 rocznicą Akademii Bialskiej i 70-tą rocznicą śmierci J.I.Kraszewskiego.

Przez całą wiosnę i lato 1957 r. trwały ożywione przygotowania. Rozsyłano ankiety powiadamiające o mającym się odbyć Zjeździe. Zgłoszenia wpływały opornie, w ostatnich dniach sierpnia było ich dopiero 200. Sytuacja ta uległa zupełnej zmianie we wrześniu. Z całej Polski zaczęły napływać masowe zgłoszenia i składki. Ogółem w III Zjeździe wzięło udział ponad 700 osób.

W czasie trwania zjazdu dokonano odsłonięcia tablic^{ic}₉ pamiątkowych w Liceum J.I.Kraszewskiego i E.Plater. Uczestnicy Zjazdu podjęli szereg uchwał a między innymi uchwałę o reaktywowaniu Koła Bialczan".

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof.Stanisław Dobrzyński a w skład Komitetu Wykonawczego wchodził ponadto : prof. Aniela Walewska, prof. Anna Lesińska, prof.Stefania Potocka, Wanda Leszczyńska, Anna Madler, Janina Brzozowska, Stefan Grodzicki, Stanisława Konieczna, dr Janina Sobocińska, mec.Józef Huczko i mgr Leopold Chmielowiec.

Komitet Organizacyjny wydał drukiem 2 broszury - "Z przeszłości szkół bialskich" oraz "III Zjazd Wychowanków Szkół Bialskich-przemówienia, fotografie, sprawozdania".

Reaktywowanie Koła Bialczan

Realizując Uchwały III Zjazdu Koleżeńckiego wystąpiono w dniu 12 maja 1959 r. do Prez.Powiatowej Rady Narodowej w Białej Podl.oraz do Prez.Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z prośbą o zarejestrowanie stowarzyszenia pod nazwą "Koło Bialczan".

Członkami założycielami byli kol.kol.: Walewska Aniela, Sacewicz Eugeniusz, Potocka Stefania, Grodziński Stefan, Sobocińska Janina, Leszczyńska Wanda, Chmielowiec Leopold, Brzozowska Janina, Lesińska Anna, Szudejko Tadeusz, Dobrzyński Stanisław, Konieczna Stanisława, Sikorski Józef, Ryntfleisz Kazimierz i Kowieska Maria - ogółem 15 osób.

W oparciu o przedwojenny statut określono cele Koła Bialczan:

- 1/ utrzymanie łączności między członkami, z młodzieżą szkół bialskich i z miejscowym społeczeństwem
- 2/ samopomoc materialna
- 3/ pogłębienie i propagowanie wiedzy o Ziemi Podlaskiej
- 4/ roztaczanie opieki nad zabytkami i pamiątkami Białej i jej okolic oraz nad grobami profesorów i wychowanków szkół bialskich.

Pismem z dnia 12 czerwca 1959 r. Nr Sw.As.3/2/59 zezwoliło na działalność stowarzyszenia zwykłego p.n. "Koło Bialczan" z siedzibą w Białej Podlaskiej.

Z kolei na nasz wniosek Prez. WRN w Lublinie decyzją z dn. 22 czerwca 1960 r. Nr Sw.AS.4/1/60 zostało przerejestrowane ze stowarzyszenia zwykłego na zarejestrowane i zostało wpisane do rejestru pod nr 97.

Skład pierwszego Zarządu Koła Bialczan wpisany do w/w rejestru przedstawiał się następująco:

Prezes	- mgr Walewska Aniela	
V-"	- Sędzia Sacewicz Eugeniusz	
V-"	- mgr Lesińska Anna	
Sekretarz	- Konieczna Stanisława	
Skarbnik	- Leszczyńska Wanda	
Członek	- Potocka Stefania	
"	- Chmielowiec Leopold	
"	- Grodziński Stefan	
"	- mec. Huczko Józef	} członkowie z Warszawy
"	- dr Koźmicka Maria	
"	- mgr Korolczuk Piotr	

Zarząd Koła Bialczan w w/w składzie odbył 5 zebrań na których omawiano plan pracy, wydanie albumu pamiątkowego ze Zjazdu Koleżeńckiego i sprawy organizacyjne.

Pierwsze walne zebranie członków odbyło się w dniu 20.IX.XX 1959 r. przy udziale 67 osób. W czasie dyskusji omawiano sprawę budowy pomnika E. Plater, włączenia pracy Koła do

działalności Komitetu Milenijnego, odbudowy pomnika powstańców 1863 r., gromadzenia pamiątek związanych z regionem bialskim i ochroną zabytków.

Wybrano również nowe władze Koła Białczan.

I Zarząd

1. Aniela Walewska	- Prezes
2. Józef Huczko	- V-ce "
3. Eugeniusz Sacewicz	- W - Prezes
4. Maria Koźmicka	- członek
5. Piotr Korolczuk	- "
6. Wanda Leszczyńska	- "
7. Anna Lesińska	- "
8. Stefan Grodzicki	- "
9. Stefania Potocka	- "
10. Leopold Chmielowiec	- "
11. Stanisława Konieczna	- "

II. Komisja Rewizyjna

1. Zaremba Bogdan	- Przewodniczący
2. Kałuszyńska Maria	- Członek
3. Kaczyński Jerzy	- "
4. Brzozowska Janina	- "
5. Breczko Antoni	- "

III Sąd Koleżeński

1. Piotrowski Ignacy
2. Betley Stefan
3. Dobrzyński Stanisław
4. Szudejko Tadeusz
5. Kryński Franciszek
6. Szejnert Regina
7. Martyniuk Jadwiga

22.X. 1959 odbyło się zebranie Zarządu. Postanowiono wydrukować 1000 szt. statutów Koła i rozesłać członkom.

Powołano 2 sekcje: - wydawniczą i imprezową pod przewodnictwem kol. A. Lesińskiej. Na skarbnika wybrana została kol. Stefania Potocka a sekretarzem kol. Wanda Leszczyńska. Postanowiono urządzić w dn. 29.XI.1959 r. "Andrzejki".

25 styczeń 1960 r. - zebranie Zarządu. Omawiano sprawy związane z organizacją spotkania towarzyskiego w dn. 13.II.1960 r. połączonego z całonocną zabawą.

1 luty 1960 r. - zebranie rozszerzone Zarządu poświęcone organizacji zabawy w dn. 13.II.1960 r.

11 luty 1960 r. - zebranie Zarządu - omawiano w dalszym ciągu szczegóły związane z zabawą.

9 marzec 1960 r. - zebranie Zarządu. Poruszono sprawę wyjazdu do Warszawy do teatru. Zaprojektowano urządzenie w maju 1960 r. wieczorku przy mikrofonie. Złożono sprawozdanie finansowe z zabawy, która odbyła się 13.II.1960 r. Czysty zysk 638,50 zł.

7 lipiec 1960 - zebranie Zarządu. Omawiano sprawy:

- a/ utrzymanie kontaktu z UJ, który w roku bieżącym i ubiegłym ufundował stypendium w wysokości 1000.-zł. dla najlepszego maturzysty.
- b/ zbierania materiałów do monografii w Białej Podl.
- b/ wydania pamiątek Romana Rogińskiego
- d/ nagród dla najlepszych uczniów obu Liceów
- e/ pomocy w opracowaniu przewodnika po Białej Podl.
- f/ popiersia E. Plater.

11 lipiec 1960 r. - zebranie Zarządu. Ustalono termin wycieczki do Nepli - na dzień 31.VII.1960 r. Zastanawiano się nad formami łączności z UJ w Krakowie. W związku z 600-letnią rocznicą założenia Uniwersytetu Jagiellońskiego postanowiono opracować zagadnienia: "Uniwersytet Jagielloński a jego filie".

19 lipca 1960 r - zebranie Zarządu. Postanowiono zwrócić się do p.dr Szudejkowej Henryki z prośbą o opracowanie referatu z historii Szkoły Bialskiej.

7 września 1960 r. - zebranie Zarządu. Ustalono termin Walnego Zgromadzenia na dzień 17.IX.1960 r. i omawiano sprawy z tym związane.

11 września 1960 r. - zebranie Zarządu z udziałem członków Komisji Rewizyjnej. Ustalono ramowy plan pracy na rok 1961 i omówiono w szczególności czynności związane z przeprowadzeniem Walnego zgromadzenia.

17 września 1960 r. - Walne Zebranie. Obecnych 80 osób. Sprawozdanie z działalności Zarządu złożyła kol Aniela Walewska. Prezes Koła, a sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytała kol. Kałuszyńska Maria. Działalność finansowa Koła zamknęła się

sumą 23 048.-zł. a saldo na dzień 17.IX.1960 r.wynosi + 374,50 zł.,po odliczeniu sumy 10.000 zł.złożonej do depozytu w Liceum E.Plater. Suma ta wpłacona przez uczestników III Zjazdu Koleżeńkiego, ma być przeznaczona na budowę pomnika E.Plater.

Zatwierdzony został regulamin Sądu Koleżeńkiego i plan pracy na rok 1960/61.

W czasie zebrania ciekawy odczyt wygłosiła p.dr Henryka Szudejkowa - prof. Lic.J.I.Kraszewskiego - pt."Historia Szkoły Bialskiej", w który. omówiła dzieje Szkoły na prze^{strzeni} XVII-XX w. Na zakończenie młodzież obu Liceów przedstawiła sztukę "Narieczona" J.Korzeniowskiego w reżyserii kol.Grodzickiego Stefana.

20 września 1960 r. - zebranie Zarządu,który ukonstytuował się następująco:

1. kol.Aniela Walewska	- Prezes
2. kol.Eugeniusz Sacewicz	- V-"
3. kol.Anna Lesińska	- V "
4. kol.Stanisław Konieczna	- sekretarz
5. kol.Stefania Potocka	- skarbnik
6.kol.Hózef Huczko	- członek
7. kol.Maria Koźmicka	- "
8. kol.Piotr Koroleczuk	
9. kol.Wanda Leszczyńska	
10. kol.Stefan Grodzicki	
11. kol.Leopold Chmielowiec.	

30 wrzesień 1960 r.- zebranie Zarządu. Zdecydowano założyć kartoteki członków. Zastanawiano się nad sposobymi zdobycia funduszków na budowę pomnika E.Plater. Zaprojektowano zorganizowanie w dniu 23.X.1960 r. podwieczorku przy mikrofonie dla członków Koła. Postanowiono uporządkować groby b.profesorów na cmentarzu w Białej Podl.oraz przyspieszyć werbunek członków do Koła Białczan.

18 październik 1960 - zebranie Zarządu.

16 listopad 1960 r.- zebranie Zarządu. Celem uzyskania funduszków na budowę pomnika E.Plater zaprojektowano rozprowadzenie cegiełek wśród b.wychowanków Lic.E.Plater i J.I.Kraszewskiego.

16 grudnia 1960 r. -zebranie Zarządu . Opracowano szczegółowy plan pracy na 1961 r oraz preliminarz budżetowy.Na podstawie złożonych deklaracji przyjęto na członków Koła Białczan 110 osób.

10 luty 1961 r - zebranie Zarządu. Postanowiono zakupić nagrody najlepszym uczniom obu Liceów w I półroczu 1960/61.

Zaprojektowano urządzenie spotkania towarzyskiego w dniu 26.II.1961 z prelekcją kol.Chmielowca Leopolda /wrażenia z podróży do Włoch/

24 marzec 1961 r.-zebranie Zarządu. Postanowiono udzielić zapomogi bezzwrotnej kol.Zdanowiczowi w kwocie 500 zł. Młodzież obu Liceów odegrała "Pana Tadeusza" w reżyserii kol.Grodzickiego Stefana.Dochów w kwocie 2000 zł.młodzież przekazała na fundusz budowy pomnika E.Plater.

21 czerwiec 1961 r.-zebranie Zarządu.Przyznano nagrodę 300 zł. najlepszemu uczniowi w II półroczu uczniowi kl.X a-Czesławowi Twardowskiemu i najlepszej uczennicy Lic.E.Plater Urszuli Maksymiuk z kl.IX a- książkę. Omawiano wycieczkę krajoznawczą po powiecie,

13 październik 1961 r.-zebranie Zarządu.Po przeanalizowaniu dotychczasowej pracy Koła postanowiono zreorganizować Zarząd przez wprowadzenie nowych ludzi z inicjatywą.

18.X.1961 r.-zebranie Zarządu z udziałem kier.Oddz.Kultury Prez PRN p.Kwaśniewskiego Tadeusza.Kol.Grodzicki Stefan mówiąc o reorganizacji pracy Koła proponował pracę tą rozszerzyć,przyjmować na członków Koła nie tylko absolwentów Lic. E.Plater i Lic. J.I.Kraszewskiego ale ludzi,którzy umiłowali region bialski. O perspektywach pracy Koła mówił p.Kwaśniewski sugerując współpracę z Powiatowym Domem Kultury,Biblioteką Powiatową i Ogniskiem Muzycznym.

Omawiano następnie sprawę odbudowy pomnika na Białce,pomnika Kościuszki w Łomazach i ewentualnie na grabarce dla upamiętnienia przelanej tam krwi zamordowanych przez Niemców ofiar ostatniej wojny.

Postanowiono nawiązać kontakt z organizacjami politycznymi i społecznymi oraz z Oddziałem Kultury Prez.PRN.Zaprojektowano listę członków nowego Zarządu.

29 listopad 1961 r.-zebranie Zarządu.Ustalono termin i porządek Walnego Zebrania. Przyjęto wp poczet członków 4 osoby.

3.XII.1961 r.- Walne Zgromadzenie.Sprawozdanie z działalności Zarządu złożyła kol. Aniela Walewska.Sprawozdanie Komisji

Rewizyjnej odczytała kol.Kaluszyńska Maria.

Zaproponowano uczcić w jakiś sposób 150-tą rocznicę urodzin J.I.Kraszewskiego. Dokonano wyboru władz Koła.

W skład Zarządu wybrano kol.kol. Marię Borowską, Antoniego Breczkę, Leopolda Chmielowca, Jana Galeckiego, Zofię Godlewską, Józefa Huczke, Piotra Korolczuka, Marię Koźmicką, Eugeniusza Sacewicza i Eugenię Żołobow. Do Komisji rewizyjnej powołano: kol.kol. Kaluszyńską Marię, Lesińską Annę, Leszczyńską Wandę Potocką Stefanię i Biernackiego Stanisława.

10.I.1962 r. - posiedzenie Zarządu z udziałem kol.Anieli Walewskiej. Zarząd ukonstytuował się jak niżej:

1/ Leopold Chmielowiec	- Prezes
2/ Eugeniusz Sacewicz	- V- "
3/ Maria Borowska	- Sekretarz
4/ Antoni Breczko	- Skarbnik
5/ Eugenia Żołobow	- członek
6/ Jan Galecki	- członek
7/ Zofia Godlewska	- członek
8/ Józef Huczko	- członek
9/ Piotr Korolczuk	- członek
10/ Maria Koźmicka	- "
11/ Helena Różnowicz	- "
12/ Izabella Macheta	- "

Opracowano plan pracy na rok 1962. Postanowiono urządzić w Białej uroczyste obchody z racji 150 rocznicy urodzin J.I.Kraszewskiego. Postanowiono spopularyzować działalność Koła poprzez urządzanie spotkań towarzyskich i wycieczek krajoznawczych, współpracę z miejscowymi władzami i organizacjami społecznymi, prowadzenie akcji wydawniczej i propagowanie wiedzy o Ziemi Podlaskiej.

31.I.1962 - posiedzenie Zarządu. Opracowany preliminarz budżetowy na rok 1962. Zamyka on się po stronie dochodów i wydatków sumą 14.100.- zł. Zaplanowano zabawę taneczną na dzień 3.III.1962 r. i wycieczkę do Romanowa. Obchody związane ze 150 rocznicą urodzin J.I.Kraszewskiego odbędą się w czercu b.r Kol. Sroka zobowiązał się zamieszczać w prasie artykuły o znanych wychowankach obu Liceów.

22 luty 1962 r. - posiedzenie Zarządu z udziałem zaproszonych

gości. Obchody 150 rocznicy urodzin J.I.Kraszewskiego zdecydowano urządzić w dniach 16-17 czerwca 1962 r. wspólnie z Oddziałem Kultury. Opracowano wstępnie program obchodu.

1.III.1962r. -posiedzenie Zarządu z udziałem zaproszonych gości. Tematem obrad były przygotowania do zabawy tanecznej.

11.III.1962 r.-posiedzenie Zarządu. Zabawa taneczna odbyła się w dn. 3.III.1962 r. Czysty zysk wyniósł 4.736.-zł. z czego 4500.-zł.przekazano na budowę sali gimnastycznej w Liceum J.I.Kraszewskiego.

11 kwiecień 1962 - posiedzenie Zarządu poświęcone szczególnie obchodom 150 rocznicy urodzin J.I.Kraszewskiego.

Pomoc finansową obiecała LSW "Prasa" z Warszawy. W dn.14.IV.br w Warszawie ma się odbyć zebranie absolwentów tam zamieszkanych celem utworzenia Filii Koła Białczan. Postanowiono organizować stałe pogadanki dla młodzieży na temat wyboru zawodu. Dla najlepszych uczniów ufundowano nagrody za sumę 590 zł. Nagrody przyznano Andrzejowi Grzesiakowi, Czesławowi Twardowskiemu, Joannie Kajetanowicz i Urszuli Maksymiuk.

26 kwiecień 1962 r - posiedzenie Zarządu. W Zjeździe regionalistów jaki odbył się w Lublinie w dniach 28-29.III.brął udział z ramienia Koła kol.Sroka Jerzy. W dalszym ciągu omawiano techniczne sprawy związane ze 150 rocznicą urodzin J.I.Kraszewskiego.

12 maj 1962 r - kol. inż.Jan Furman wygłosił dla młodzieży pierwszą pogadankę o zawodzie architekta, a kol.inż.Stanisław Furman mówił o pracy urbanisty.

24 maj 1962 r. na posiedzeniu Zarządu omawiano "Dni Kraszewskiego" a zwłaszcza przygotowanie spotkań b.wychowanków szkół bialskich z młodzieżą szkolną i miejscowym społeczeństwem.Postanowiono przeznaczyć na nagrody dla uczestników "Zgaduj-Zgaduli", która odbędzie się w czasie "Dni Kr"kwotę 900 zł.

10 czerwiec 1962 r.-posiedzenie Zarządu z udziałem zaproszonych gości poświęcone "Dniom Kraszewskiego"

11 czerwiec.1962 r.-Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza przyznała Kołu Białczan dotację 20 000 zł.na częściowe pokrycie kosztów związanych z rganizacją "Dni Kraszewskiego".

7 lipiec 1962-zebranie Zarządu poświęcone omówieniu "DNI".

7 lipiec 1962, r. - zebranie Zarządu poświęcone omówieniu "Dni Kr."

16-17 czerwiec 1962 "Dni Kraszewskiego" w Białej Podlaskiej

Rok 1962 wiąże się ze 150 rocznicą urodzin J.I.Kraszewskiego - najbardziej znanego ucznia Szkoły Bialskiej, w której sławnych murach kształcił się przez 4 lata. Postać J.I.Kraszewskiego jest nierozzerwalnie związana z Białą Podlaską, która na zawsze pozostała w jego pamięci. Koło Białczan w uznaniu jego wielkiego talentu zainicjowało w grudniu 1961 r. zorganizowanie obchodów poświęconych pamięci Wielkiego Pisarza. Powołano Komitet Obchodu, w skład którego weszło 7-miu członków Koła Białczan.

Do najciekawszych punktów "Dni Kraszewskiego" należy zaliczyć wystawę p.n. "W 150 rocznicę urodzin Tytana pracy J.I.Kraszewskiego, oraz barwny korowód w strojach historycznych ilustrujących powieści Kraszewskiego pt. "Chata za wsią" i "Na Bialskim Zamku".

Ciekawy referat okolicznościowy pt., "Józef Ignacy Kraszewski i Biała Podlaska" wygłosił redaktor Antoni Trepieński.

Zgaduj - Zgadulę pt.: "Czy znasz książki Kraszewskiego" poprowadził redaktor "Życia Warszawy" Czesław Nowicki /Wicherek/ wychowanek Lic. J.I.Kraszewskiego.

W czasie obchodów "Dni Kraszewskiego" przemawiali ponadto: Józef Sidor -Przewodniczący Prez.PRN w Białej Podl.-przed otwarciem wystawy.

Dr Wacław Nartowski - b.dyrektor Gimnazjum J.I.Kraszewskiego - przed pomnikiem J.I.Kraszewskiego

Stefan Grodzicki - absolwent Liceum - odczytał manifest do mieszkańców miasta Białej Podl.

Jan Dębski - b. marszałek Sejmu polskiego - V-prezes Ludowej Spółdzielni Wydawniczej "Prasa" z Warszawy.

Ponadto w czasie spotkania przy "lampce wina" zabierali głos -Wiceprzewodniczący Prez.PRN -Mieczysław Pawłowicz, Inspektor Szkoły - Bronisław Sęczyk, Kustosz Muzeum w Romanowie - Czech, Redaktor "Życia Warszawy" -Czesław Nowicki, Dr Wacław Nartowski i przedstawiciel LSW "Prasa" Tadeusz Wielhorski.

O "Dniach Kraszewskiego" szeroko pisała prasa krajowa, a

mianowicie: "Sztandar Ludu", "Słowo Powszechne", "Express Wieczorny", "Zielony Sztandar", "Głos Nauczycielski", "Zorza", i "Stolica".

7 lipiec 1962 r. -zebranie Zarządu podsumowujące "Dni Kra-
szewskiego".

13.X.1962 r. - posiedzenie Zarządu. Zaplanowano spotkanie
towarzyskie na dzień 4.XI.1962 r. Postanowiono włączyć się
do prac Komitetu obchodu 100 rocznicy powstania styczniowego.

14.X.1962 r. -pogadanka dr Dąbskiej Zofii dla młodzieży o
zawodzie lekarza.

15.XI .1962 r.-Zarząd opracował program Walnego Zebrania.
Zastanawiano się nad sposobami likwidacji zadłużeń członków
z tytułu zaległych składek.

24.I.1963 r.-zebranie Zarządu. Z powodu nieopłacania składek
skreślono z listy członków Koła 28 osób. Opracowano plan pra-
cy na rok 1963. Na nagrody dla najlepszych uczniów przyznano
600 zł.

10 luty 1963 r. - walne zebranie.Przewodniczył kol.Kaczyński
Jerzy,protokółowała kol.Anna Lesińska. Sprawozdanie z działal-
ności Zarządu złożył Prezes Leopold Chmielowiec,a w imie-
niu Komisji Rewizyjnej sprawozdanie odczytała Przewodnicząca
p.Maria Kałuszyńska. Bilans Koła na dzień 31.XII.1962 r.
zamyka się sumą 16.530,20 zł.,a nadwyżka dochodów nad wydat-
kami wynosi 8.415,80-zł. Komisja Rewizyjna podkreśliła pracę
skarbnika kol. Breczki Antoniego,który uporządkował dokumen-
tację finansową Koła. Poruszano sprawę zorganizowania Muzeum
w Białej Podl.

Do Zarządu dokooptowano w miejsce ustępujących 5 osób kol.kol
Anielę Walewską, Marię Kowieską,Jerzego Kaczyńskiego,Stefana
Grodzickiego i Irenę Cybalską a do Komisji Rewizyjnej kol.
kol.: Kałuszyńską Marię,Potocką Stefanię,Biernackiego Stani-
sława, Różnowicz Helenę i Lesińską Annę. Bezpośrednio po
zakończeniu walnego zebrania Zarząd Koła ukonstytuował się jak
nżej:

1. kol. Chmielowiec Leopold	- przewodniczący
2. Korolczuk Piotr	- I z-ca / z Warszawy/
3. Kaczyński Jerzy	- II "
4. Cybulska Irena	- sekretarz
5. Godlewska Zofia	- z-ca "
6. Breczko Antoni	- skarbnik
7. Żołobow Eugenia	- z-ca "
8.	

8.	Walewska Aniela	- członek
9.	Grodzicki Stefan	- "
10.	Gałecki Jan	- "
11.	Kowieska Maria	- "

12 luty 1963 r. - Wydz. Spraw Wewnętrznych Prez PRN w Białej Podl. przy udziale przedstawiciela Wydz. Finansowego dokonał kontroli Stowarzyszenia i zalecił ściągnąć składki członkowskie, a w razie niemożności skreślić załagających w płaceniu składek z listy członków.

5 marca 1963 r. - wysłano zaproszenie do kol.kol.Romana Kłosowskiego, Jana Bilkiewicza i Czesława Nowickiego - z prośbą o wygłoszenie pogadanek dla młodzieży na temat wyboru zawodu.

6 marca 1963 r. - na posiedzeniu Zarządu uchwalono preliminarz budżetowy na rok 1963 zamykający się po stronie dochodów i wydatków sumą 24.600.-zł.

Przyznano nagrody pieniężne dla najlepszych uczniów w I półroczu 1962/1963 po 300.-zł.- z Lic. J.I.Kraszewskiego uczniowi kl.X b Michałowi Stradczukowi a z Lic.E.Plater uczennicy kl.XI a - Edwardzie Koniecznej.

Postanowiono zorganizować wieczór literacki poświęcony Ibsenowi w dniu 28.III.1963 r.. Prelegentką ma być kol.Gruszkówna Janina z Janowa Podl.

31 maja 1963 r. - zebranie Zarządu. Omówiono trasę wycieczki krajoznawczej na trasie : Biała- Janów-NepoleKodeń dla członków Koła Białczan - termin 23.VI.1963 r.

Poinformowano, że z zaplanowanych pogadanek dla młodzieży odbyła się tylko jedna, a mianowicie kol.mgr inż. Jan Bilkiewicz mówił o zawodzie chemika.

Nagrody dla najlepszych uczniów w roku szkolnym 1962/1963 po 300 zł. przyznano:

- kol. Joannie Kajetanowicz	- Lic. E.Plater
- kol. Grzesiakowi	- Lic. J.I.Kraszewskiego.

6 grudnia 1963 r. - posiedzenie Zarządu poświęcone głównie przygotowaniom do walnego zgromadzenia. Omawiano sprawę budowy pomnika E.Plater. Postanowiono nawiązać do tradycji Koła Białczan i zorganizować w lutym "Bal Akademicki"

7.XII.1963 r. - pogadanka dla młodzieży o zawodzie geografa wygłosiła kol.Iwanicka.

18.stycznia 1964 r. - omawiano sprawy związane z "Balem Akademickim", który ostatecznie odbył się w dn. 8.II.1964 r.

14 luty 1964 r. - zebranie Zarządu. Rozliczono "Bał Akademicki" na którym było 275 osób. Czysty zysk wyniósł 5.281.-zł. z czego 4000.-zł. przeznaczono na budowę pomnika E.Plater.

Wobec nieopłacania składek członkowskich skreślono z listy członków 28 osób.

Omawiano sprawy związane z budową pomnika E.Plater. Lokalizacja pomnika została już zatwierdzona przez architekta powiatowego. Projekt pomnika ma wykonać kol.Maciąg Ludwik /artysta malarz/ i rzeźbiarz Surowiecki.

Przyznano nagrody za półrocze dla najlepszych uczniów

Otrzymali je: - kol.Taranko Ryszard - 200 zł. i kol.Dudyk

Józef - 200 zł. Dla uczennicy E.Plater przyznano 300 zł.

Kol.Walewska Aniela podjęła się wygłoszenia pogadanki dla członków Koła na temat książki o ks.Brzósce pt."Ostatni Wódz".

Zastanawiano się nad możliwościami włączenia się Koła Białczan do obchodu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego.

23 luty 1964 r. - Walne Zebranie członków w lokalu Lic.J.I.Kraszewskiego. Obecnych tylko 18 osób. Zebranie zagała kol.Walewska, przewodniczył kol.Kaczyński Jerzy, protokołowała kol.Szafrńska Jadwiga.

W dyskusji kol.Walewska podkreśliła ważność budowy pomnika E.Plater i werbunek nowych członków. Kol.Chmielowiec mówił o roli pogadanek dla młodzieży na temat wyboru zawodu.

Uchwalono kilka zmian do statutu Koła. Przeprowadzono wybory uzupełniające do Zarządu. Dokooptowani zostali: kol.Korolczuk Piotr, Chmielowiec Leopold, Lesińska Anna, Szydłowski Henryk i Breczko Antoni, a na zastępców Żołobow Eugenia i Godlewska Z. Do Komisji Rewizyjnej powołano kol.kol.: Kałuszyńską Marię, Pótocką Stefanię, Szejnartową Reginę, Dmochowską Marię, Gałęckiego Jana i Szafrńską Jadwigę /trzej ostatni na z-ców/.

W wolnych wnioskach kol.Szydłowski Henryk mówił o propozycjach związanych z ochroną zabytków w Białej Podl.

Postanowiono nadać tytuł członka honorowego Koła Białczan b.dyrektorowi gimnazjum dr Wacławowi Nartowskiemu.

2 marca 1964 r. ó-Zarząd ukonstytuował się jak niżej:

1.	kol.Chmielowiec Leopold	- przewodniczący
2.	Kaczyński Jerzy	- I-z-ca "
3.	Korolczuk Piotr	- II " "

4.	Cybulska Irena	- sekretarz
5.	Godlewska Zofia	- z-ca "
6.	Breczko Antoni	- skarbnik
7.	Żołobowe Eugenia	- z-ca "
8.	Walewska Aniela	- członek
9.	Lesińska Anna	- "
10.	Kowieska Maria	- "
11.	Szydłowski Henryk	- "

Opracowano plan pracy na rok 1964 i preliminarz budżetowy oraz przyjęto do Koła pięciu nowych członków.

20 - 22.IV.1964 - konferencja poświęcona muzealnictwu regionalnemu w Lublinie. W konferencji brał udział kol.Leopold Chmielowiec

10.III.1964 r. -kontrolę Stowarzyszenia przeprowadziło Prez.PRN w Białej Podl.zalecając opracowanie planu pracy dla wszystkich członków Zarządu i intensyfikację ściągania zaległych składek członkowskich.

4 czerwca 1964 r.- zebranie Zarządu.Poinformowano o spotkaniu z kol.Maciągiem Ludwikiem /art.malarz/ ,które odbyło się w dn.27.V.1964 r.

Postanowiono wspólnie z Biblioteką Powiatową zorganizować spotkanie z pisarzem Pawłem Jasienicą,a ponadto:

- wyasygnować 600.-zł.na nagrody dla najlepszych uczniów w drugim półroczu 1964 r.
- zorganizować wycieczkę po powiecie w dn. 14.VI.1964 r.
- wydelegować do Warszawy delegację,która obejrzałaby zbiory po zmarłym kol.Aleksandrze Próchnickim i oceniłaby ich wartość dla naszego Koła.

1 października 1964 r.-posiedzenie Zarządu. Kol.Sroka Jerzy powiadomił o Uchwale Prez.MRN w sprawie wydania sposobem gospodarczym albumu z okazji XX-lecia Polski Ludowej poświęconego regionowi bialskiemu. Opracowanie albumu powierzono kol.Sroce. Omawiana była sprawa wydania albumu-książki z"Dni Kraszewskiego" oraz prelekcji związanej z 100-ną rocznicą urodzin Żeromskiego.

11 października 1964 r.-wycieczka Koła Białczan po powiecie na trasie Terespol-Kodeń-Nepole-Janów-Biała Podlaska. Udział w wycieczce wzięło 38 osób.

20 grudnia 1964 r.- na zebraniu Zarządu postanowiono zorganizować "Bał Akademicki". Przyjęto w poczet członków 2 koleżanki

i 1 kolegę. Omówiono techniczne sprawy związane z wydaniem albumu pamiątkowego - "150 rocznica urodzin J.I.Kraszewskiego" 16 stycznia 1965 r. - opracowano plan pracy na rok 1965 i preliminarz budżetowy na 1965. Skreślono z listy członków 2 osoby a przyjęto 1 kolegę.

1 lutego 1965 r. - omawiano organizację "Balu Akad." - 6.II.65 r.

9 lutego 1965 r. - "Bal Akad." przyniósł stratę 180.-zł.

Wyznaczono termin Walnego Zgrom. na dzień 19.II.65 r.

19 lutego 1965 r. - Walne Zebranie. Obecnych 15 osób. Przewodniczył kol. Kwarciaś Marian, sekretarzem była kol. Godlewska Zofia. Dokooptowano do Zarządu 6 osób w miejsce ustępujących a mianowicie: kol. kol: Walewską A., Kowieską M., Cybalską Irenę, Jarząbkowskiego J., Kasprzyka A., Potocką Izabellę.

Do Komisji Rewizyjnej weszli kol. kol: Kałuszyńska M. Potocka Stefania, Szafrńska Jadwiga, Biernacki Stanisław i Dmochowska Maria.

W wolnych wnioskach sugerowano zwiększenie nakładu albumu "150 rocznica urodzin J.I.Kraszewskiego", który został wydany w maszynopisie w 14 egzemplarzach. Kol. Walewska Aniela proponowała zorganizowanie w salach b. zamku Radziwiłłowskiego punktu obsługi ruchu turystycznego, który zająłby się sprzedażą pamiątek regionalnych dla gości zagranicznych.

Kol. Chmielowiec proponował założenie kroniki Koła od początku jego istnienia. Mówiono o budowie pomnika E. Plater i o konieczności powołania sekcji, która zorganizowałaby Zjazd Koleżeńcki w 1968 r. Kol. Walewska proponowała zorganizowanie spotkania uczestników strajku szkolnego w 1905 r. z młodzieżą.

24 lutego 1965 r. - Zarząd ukonstytuował się w składzie:

1. Chmielowiec Leopold	- przewodniczący
2. Lesińska Anna	- I z-ca "
3. Jarząbkowski Józef	- II " "
4. Breczko Antoni	- skarbnik
5. Żołobow Eugenia	- z-ca "
6. Cybulska Irena	- sekretarz
7. Kasprzyk Andrzej	- z-ca "
8. Walewska Aniela, Kowieska Maria, Potocka Izabella, Szydłowski Henryk,	- członkowie.

Założono sekcje :

d/s łączności z młodzieżą szkół białskich - kier. kol. Aniela Walewska,
propagandowo-wydawnicza - kier. kol. Chmielowiec Leopold,

sekcja imprez - kier. Kasprzyk Andrzej,
budowy pomnika E. Plater ,
organizacyjna IV Zjazdu Koleżeńkiego - kier. kol. Kowieska M.

27 luty 1965 r. - kontrola stowarzyszenia przez Prez. PRN w Białej Podlaskiej.

5 kwiecień 1965 r. - kol. Walewska poinformowała Zarząd, że nagrody pieniężne po 300 zł. otrzymali w I półroczu 1964/65 uczniowie: Trochimiuk Irena IX b i Kimsa Tadeusz z kl. XI a, oraz o spotkaniu młodzieży klas X-tych ze studentem medycyny. Kol. Walewska opracowała adaptację sceniczną "Na białskim Zamku". Zwerbowano 14 nowych członków. Kol. Lesińska omówiła trudności wynikłe z budową pomnika E. Plater i negatywny stosunek władz do tego projektu.

6 marca 1965 r. - spotkanie towarzyskie przy czarnej kawie w czasie którego kol. Walewska wygłosiła pogadankę o Żeromskim.

6 maj 1965 r. - zebranie Zarządu . Zaplanowano urządzenie wycieczki do Kazimierza i Nałęczowa w dniach 22 i 23 maja br. oraz wycieczkę po powiecie 27.VI.1965 r.

Postanowiono zrezygnować z budowy pomnika E. Plater z uwagi na brak funduszy na ten cel. Przyjęto 2 nowych członków.

1 czerwiec 1965 - wręczono albumy "150 urodzin J. I. Kraszewskiego" Lic. J. I. Kraszewskiego i Bibliotece Powiatowej.

Przyjęto 6 nowych członków.

23 wrzesień 1965 r. - kol. Potocka Izabella złożyła sprawozdanie z otwarcia roku kulturalnego w Krasnymstawie, na którym reprezentowała Koło Białczan wspólnie z kol. Wisowatą Anną. Poinformowano o wysłaniu 9 albumów "150 roczn. urodz. J. I. Kraszewskiego" do Biblioteki Narodowej, Jagiellońskiej, Łopacińskiego, LSW W-wa, dr Nartowski, dr Nekanda-Trapka, Prez. PRN O/Kultury, Lic. Kraszewskiego i Biblioteka Miejska w Białej Podl.

Wycieczka do Kazimierza i Nałęczowa.

Dzień 22 maja od rana już zapowiadał się prześlicznie. Stanowiło to dobry oman dla wycieczkowiczów, którymi byli członkowie Koła Białczan. O godz. 15⁰⁰ wszyscy już z niezwykłą punktualnością zajęli miejsca w autokarze i z przyjemnością pomknęli w "siną dal" odrywając się wśród grona znajomych od szarzyzny codziennego życia. Autokar mknął szybko mijając osiedle, wioski, miasteczka i miastca, a rozbawieni podróżni przypominali sobie "dawne dzieje", przerywane

licznymi piosenkami i wybuchami śmiechu nad dobrym dowcipem który padał z różnych kątków przejazdu raz po raz. Mijamy Kozi Gród zwany z szacunkiem Lublinem i za chwilę jesteśmy w stolicy książąt Czartoryskich. Idziemy powoli cienistą aleją parku... może ktoś jest zamyślony... ile to już lat kroczy tymi ścieżkami człowiek? Tak... mijają ludzie mijają pokolenia... czas nieubłagane posuwa się naprzód... lecz nie zatrze "pamiętek ołtarzy", które "przeszłość przyszłości" złożyła w ofierze na wieczne czasy.

Wchodzimy do pałacu-muzeum pamiętek narodowych. Głosy, nawet tych najmłodszych wśród nas cichną przechodząc w szept. Tylko przewodnik otwiera przed nami historię wieków, tajemnic przeszłości, najtańszych nawet sekretów tych, których już nie ma wśród żywych. Książę Czartoryski, Izabella, Marysienka, Klucznik, Zabłocki, Niemcewicz... przesuwają się nam przed przymkniętymi powiekami sylwetki tych, których nie zapomina przyszłość. Idziemy powoli, a stare drzewa szumią jak zwykle swą cichą pieśń wspomnień...

Jesteśmy na ulicy... i auto unosi nas przepiękną topolową aleją do perły naszej ziemi lubelskiej - Kazimierza. Tu nasza przystań, rozpinamy żagle przed ciemnym niebem nocy mrugającej oczami zaspanych gwiazd. Rynek, szum fal Wisły, cisza, cisza spokojnej nocy małego miasteczka. Idziemy do domków campingowych... sen, chociaż chłód przejmujący ogarnął wszystkich... Czy wszystkich, ... niektórych pociągnęły na spacer nadwiślańskie bulwary i cisza majowej nocy, innych dźwięki "Esterki".

O świcie wszyscy są już na nogach. Przewodnik pięknie opowiada historię miasta i sekrety jego założyciela. Idziemy pod górę, aby obejrzeć dokładnie ruiny starego zamczyska, wdrapujemy się na basztę, a z jej szczytu ogarniamy wzrokiem przepiękny krajobraz.

Dzień minął jak chwilka i wkrótce po obiedzie wyruszamy dalej żegnając uroczy zakątek i przyrzekając sobie, że tu nieraz jeszcze wrócimy w życiu.

I droga prowadzi pod górę. Brzozy i leszczyny, topole i akacje podają sobie gałęzie, jak ręce nad głową przechodnia. Drzewa pokryte soczystą zielenią wznoszą zapach wiosny. Łagodny oddech wietrzyka szemrze wśród drzew. Zdają się budzić echa słów: "Dla mnie każdy szczegół wiosny w Nałęczowie znany jest na pamięć. Mogłbym dokładnie powiedzieć, kiedy które drzewo się rozpuści, gdzie najpierw zazieleni się trawa, pamiętam kolor rzeki i tysiące reflektorów, jakie badałem na jej powierzchni, gdy zbliżały się dni ciepłe". /Dziennik-9.III. 1892 r./

Tak, to Nałęczów. Jesteśmy w chatce Żeromskiego, gdzie tyle długich nocy i dni spędził ten budziciel ludzkich sumień nad tworzeniem trwałych pozycji w literaturze polskiej i światowej. W myślach wielu z nas staje postać doktora Judyma, który tu w Cisach-Nałęczowie walczył o prawa dla człowieka wyrzekając się własnego szczęścia. Idziemy śladem Żeromskiego do parku nałęczowskiego, blakamy się alejami, poddajemy nastrojom.

Stajemy przed muzeum, które poświęcone jest drugiemu wielkiemu miłośnikowi Nałęczowa- Prusowi. Z wielkim zainteresowaniem przechodzimy z sali do sali - tyle tu ważnych i ciekawych wiadomości z życia pisarza i jego twórczości.

Wieczór zbliża się jednak szybkimi krokami. Mży drobny deszczyk. Żegnamy Nałęczów.

W drodze do Białej zatrzymujemy się w Lubartowie -piękny tu mają park, mijając Radzyń oglądamy dawny zamek i jesteśmy w Białej.

Czujemy się zadowoleni, pełni wrażeń i przeżyć - może teraz sięgniemy raz jeszcze po "Emancypantki" lub "Ludzi bezdomnych" aby spojrzeć na bohaterów z nowej strony.

/-/ Izabella Potocka

Postanowiono nadać godność członka honorowego sędziemu Ryszardowi Kochowi z Warszawy za stałą współpracę z naszym Kołem.

20.X.1965 r. - wysłano zaproszenie do kol.kol.Romana Kłosowskiego /aktor/, Marcelego Matraszka /operator filmowy/, Ryszarda Plucińskiego /reżyser filmowy/ i Andrzeja Jaroszewicza /operator filmowy/ w sprawie opracowania filmu o Białej Podl.

29.X.1965 r. -zebranie Zarządu. Kol.Walewska Aniela poinformowała o spotkaniu w dniu 14.X.1965 r.dr Szczepańskiego z młodzieżą który mówił o zawodzie lekarza. Kol.Chmielowiec zawiadomił, że sekcja propagandowo-wydawnicza przystąpiła do zbierania materiałów do wydawnictwa poświęconego Białej Podl.

będą to wspomnienia ludzi starszych a niezależnie od tego sekcja zamierza wydać albumu "Biała w fotografii".
Poinformowano o "Dniach Białej Podl.", które odbędą się w czerwcu 1966 r. i trwać będą 9 dni.

27.XI.1965 r. - opracowano i wysłano memoriał do Naczelnego Redaktora Wytwórci Filmów Oświatowych w Łodzi w sprawie realizacji filmu krótkometrażowego o Białej Podlaskiej.

17.XII.65 r. - zebranie Zarządu. Kol. Wisowata Anna złożyła sprawozdanie z wojewódzkiego Zjazdu regionalistów jaki miał miejsce w dniach 27-28 XI.br. w Krasnymstawie. W czasie zjazdu o pracy Koła Białczan mówiła kol. Potocka.

Kol. Chmielowiec poinformował o założeniu teczki z dokumentacją z działalności Koła Białczan oraz kronikę.

Ustalono termin W. Zgrom. na dzień 16.I.1966 i opracowano porządek zebrania.

20 stycznia 1966 r. - uchwalono plan pracy na 1966 r. oraz preliminarz budżetowy.

23.I.1966 - Walne zebranie członków. Obecnych 19 członków w tym przedstawiciel Wydz. Kultury Prez. PPR p. Kwaśniewski Tadeusz. Przewodniczył kol. Kaczyński Jerzy a protokołowała kol. Szafrąńska Jadwiga. Sprawozdanie z działalności Zarządu składał kol. Chmielowiec Leopold a sprawozdanie Komisji Rewizyjnej składała kol. Potocka Stefania.

Dokooptowano 7 osób do Zarządu i wybrano Komisję Rewizyjną w składzie: kol. kol. Maria Kałuszyńska, Stefania Potocka i Bożena Piekut a na z-ców Jadwigę Martyniuk i Lidię Nazaruk. Zastanawiano się nad możliwościami uaktywnienia grupy tzw. "warszawskiej" a kol. Chwaluczyk Ryszard zaproponował stałe organizowanie spotkań z młodzieżą akademicką w przerwach międzysemestralnych.

Kol. Kuźmicki Marek nadmienił, że młodzież chętnie zorganizowałaby Klub w "Domu Strażaka" gdzie możnaby spotykać się przy czarnej kawie i proponuje aby Koło Białczan objęło patronat nad tym Klubem.

1 luty 1966 r. - Zarząd ukonstytuował się jak niżej:

1. Chmielowiec Leopold	- przewodniczący
2. Walewska Aniela	- z-cy I "
3. Potocka Izabella	- II z-ca "
4. Szafrąńska Jadwiga	- skarbnik
5. Breczko Antoni	- z-ca " - księgowy

6. Przesmycka Lidia - sekretarz
7. Sienkiewicz Barbara - z-ca
8. Biernacki Stanisław, Kasprzyk Andrzej, Wisowata Anna,
Cybulska Irena-, Jarząbkowski Józef i Kowieska Maria.

Postanowiono przyznać najlepszemu uczniowi i uczennicy nagrody pieniężne po 300 zł. /za I półrocze 1965/66/

11 stycznia 1966 - zebranie w Pow. Domu Kultury. Z Koła Bialczan byli obecni kol.kol. Walewska Aniela, Potocka Izabella i Chmielowiec Leopold. Zaproponowano aby Koło Bialczan objęło patronat nad Klubem Młodzieżowym PDK w zakresie akcji oświatowej.

13. I. 1966 r. odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej

5 lutego 1966 - kontrola Stowarzyszenia przez Prez. PRN w Białej P.

12 lutego 1966 - wysłano 9 zaproszeń do redaktorów dzienników warszawskich celem wzięcia udziału w "Dniach Białej Podl."

1 marca 1966 r. - zebranie w Prez. PRN - O/Kultury z udziałem przedstawicieli Koła Bialczan kol.kol. Chmielowca Leopolda Potockiej Izabelli i Sroki Jerzego. Opracowano plan wystawy jaką nasze Koło ma zorganizować w czasie "Dni Białej Podl.". Apelowano o gromadzenie wszelkich rzeczy mających znaczenie historyczne, dokumentów, zdjęć, ulotek, gazetek, itp. które w przyszłości zostaną przekazane do Muzeum.

29. III. 1966 r. wysłano zaproszenie do 40 osób w sprawie nadsyłania wspomnień dotyczących Białej Podl.

8 kwiecień 1966 r. - przeprowadzono rozmowy z kol. A. Jaroszewiczem odnośnie wykonania fotografii do albumu "Biała i okolice"

13 kwiecień 1966 r. - zebranie Zarządu. Adaptację sceniczną "Na Bialskim Zamku" przesłano do cenzury. Omawiano sprawy wydawnictw "Wspomnienia o Białej Podl." i "Biała Podl. i okolice".

17 maj 1966 r. - Przyznano nagrody najlepszym uczniom po 300 zł. Iwanickiemu i Sadowskiej. Ustalono termin wycieczki do Łańcuta na 28-29.V.1966 r. Omawiano "Dni Białej Podl.". Postanowiono odnowić tablicę pamiątkową na gmachu Liceum J.I. Kraszewskiego.

31. maja 1966 r. - omawiano "Dni Białej Podl." Prez. MRN ufundowało nagrody za najlepsze reportaże o Białej Podl.

" DNI Białej Podlaskiej 11-19.VI.1966 r."

"Dni Białej Podl." rozpoczęły się w sobotę 11 czerwca 1966 i trwały do dnia 19.VI.1966r. Największe wrażenie zrobił barwny korowód w strojach historycznych ilustrujący różne epoki naszej państwowości i życie naszego miasta. Koło Białczan przygotowało spotkanie młodzieży szkół średnich z absolwentami szkół białskich w dniu 14.VI.1966 r. w auli Liceum J.I.Kraszewskiego. Obecnych było około 150 uczniów i uczennic obu Liceów. Udział w spotkaniu wzięli redaktorzy : kol. Irena Ochnio i kol.Andrzej Jucewicz z Expresu Wieczornego, kol.Wiesław Danieluk ze "Światowida", kol.Małgorzata Szejnart z "Polonii" i kol.Mikołaj Zozula z "Czaty" a ponadto pisarz Zbigniew Safian oraz pracownicy naukowci z PAN^u - Elżbieta Lyrowa i z UMCS - kol.Urszula Kowalska.

Następnego dnia Koło Białczan zorganizowało spotkanie miejscowego społeczeństwa w sali Technikum Ekonomicznego z redaktorami kol.kol.Czesławem Nowickim /"Wicherek"/, Mikołajem Zozulą i Małgorzatą Szejnert oraz z pisarzem kol.Zbigniewem Safianem. Obecnych było ponad 200 osób, w tej liczbie b.dużo młodzieży z Technikum Ekonomicznego i Zasadniczej Szkoły Odzieżowej.

15 czerwca 1966 r. -Przewodniczący Koła Białczan kol.Leopold Chmielowiec udzielił wywiadu rdd. Sobieskiej ze "Sztandaru Ludu" na temat pracy Koła Białczan.

23 czerwca 1966 r. -kol.Chmielowiec Leopold udzielił wywiadu przedstawicielom Polskiego Radia z Lublina informując o sprawach kulturalnych miasta i działalności Koła Białczan.

27 czerwca 1966 r. - Polskie Radio Lublin transmitowało wywiad z kol.Chmielowcem Leopoldem a ponadto z członkami Koła kol. Grodzickim Stefanem i Szydłowskim Henrykiem.

27-29.VIII.1966 r. -kontrola działalności finansowej Koła przez delegatów Najwyższej Izby Kontroli.

19.IX.1966 r. - zebranie Zarządu. Celem uzyskania funduszy na wydanie albumu "Biała Podlaska i okolice" ogłoszono subskrypcję. Postanowiono zorganizować wycieczkę do Teatru Wielkiego w W-wie.

10.X.1966 r. -zebranie Zarządu. Ustalono datę IV Zjazdu Koleżeń-
skiego na dzień 17-18 września 1968 r. Powołano Komitet Organi-
zacyjny Zjazdu, w skład którego wejdą wszyscy członkowie Zarządu i osoby dodatkowo zaproszone.

Na przewodniczącą Komitetu wybrano Kol. Anielę Walewską a na z-cę kol. Leopolda Chmielowca- na stanowisko sekretarza kol. Józefę Matyńkowską.

Powołano do życia sekcje: ewidencyjną, propagandową, wydawniczą, imprez, gospodarczą, kwaterunkową i finansową.

17.X.1966 - odbyło się posiedzenie w Prez. MRN w Białej Podl. w sprawie przyznania nagród za najlepsze artykuły o Białej Podl. Nagrodę I i II otrzymały kol. Irena Ochnio za artykuł w "Expressie Wieczornym" oraz kol. Małgorzata Szejnert za reportaż w "Polityce". Z ramienia Koła Białczan w posiedzeniu brali udział kol. kol. Chmielowiec Leopold i Jerzy Sroka.

23.X.1966 - posiedzenie Społecznej Rady Kultury w sali pod "Wieżą" a następnie otwarcie Muzeum przy ul. Pocztowej 10. Na otwarciu Muzeum było wielu członków Zarządu Koła Białczan.

30.XI.66 r. - zmarł członek Koła kol. Furman Jan.

12.XII.1966 r. - zebranie Zarządu. Skreślono z listy członków 14-tu kolegów, którzy nie płacili składek członkowskich od 4 lat, oraz przyjęto 12 nowych.

Notatki do wydawnictwa "Biała Podlaska w XX wieku" nadesłali p.p. Koch, Nartowski, Makaruk i Huczko.

Na subskrypcję albumu, "biała Podl. i okolice" wpłynęła suma 21.000 zł. od MHD, PSS, Wydziału Oświaty-Z-dów Przemysłu Terenowego- po 5.000 zł. oraz od innych - 1000 zł.

16 stycznia 1967 r. - zebranie Zarządu, na którym opracowano plan pracy na 1967 r. oraz preliminarz budżetowy. Przyjęto 4 nowych członków.

22. I. 1967 r. - wycieczka do Warszawy na operę "Faust". Udział w wycieczce wzięło 51 osób.

29.I.1967 r. - Walne zebranie członków. Obecnych : 22-osoby, przewodniczyła kol. Aniela Walewska. Sekretarzemy była kol. Martyniuk Jadwiga. Sprawozdanie z działalności Zarządu złożył kol. Chmielowiec Leopold a sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytała kol. Potocka Stefania.

Kol. Chmielowiec Leopold zabierając głos w dyskusji żalił się na małą aktywność członków Zarządu w wyniku czego nie można było wykonać wszystkich zamierzonych prac, a pracy tej jest coraz więcej gdyż Koło Białczan zmienia swój profil i staje się stowarzyszeniem regionalnym.

Kol. Pyrka Ryszard podkreślał duży wkład pracy Koła Białczan

w urządzaniu "Dni Białej Podl."

Do Zarządu dokooptowano kol.Walewską Anielę, Kowieską Marię, Kuźmickiego Marka i Pyrkę Ryszarda.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano: kol.Potocką Stefanię, kol.Lecyka Jana i kol.Żuka Jana, a na z-ców kol.Matyńkowską Józefę i Kałuszyńską Marię.

Na zakończenie kol.Matyńkowska Józefa wygłosiła b, ciekawy referat o Stefanie Żeromskim.

13 luty 1967 r.- Zarząd ukonstytuował się jak niżej:

1. Leopold Chmielowiec	- przewodniczący
2. Aniela Walewska	- z-ca I "
3. Stanisław Biernacki	- II z-ca
4. Kuźmicki Marek	- sekretarz
5. Przesmycka Lidia	- z-ca "
6. Szafrńska Jadwiga	- skarbnik
7. Breczko Antoni	- księgowy
8-11 Ryszard Pyrka, Barbara Sienkiewicz, Maria Kowieska i Anna Wisowata	- członkowie.

Przyjęto w poczet członków 3 koleżanki.

Przyznano nagrody najlepszym uczniom w I półr. 1966/67

Elżbiecie Sadowskiej z kl.XI-300 zł. i Stanisławowi Iwanickiemu z kl. X - 300 zł.

Kol.Walewska wyraziła zgodę na wygłoszenie pogadanki o Henryku Sienkiewiczu w marcu b.r. Omawiano sprawę wyjazdu do W-wy na "Tango" Mrożka, oraz zaplanowano wyjazd w Bieszczady w dniach 21,22,i 23.VII.br.

Kol.Walewska zaproponowała zatrudnienie inkasenta, który raz na 1/2 roku zbierałby od członków składki.

4 maj 1967 - posiedzenie Zarządu. Przyjęto 6-ciu nowych członków. Zamiast pogadanki o Henryku Sienkiewiczu kol.Walewska wygłosi inną pt."Kilka uwag o literaturze współczesnej" w dn. 18.V.1967 r.

18.V.1967 r. - spotkanie towarzyskie przy czarnej kawie-pogadanka kol.Walewskiej Anieli o literaturze współczesnej.

18.VI.1967 - wycieczka do W-wy- 40 osób. Uczestnicy zwiedzili Wilanów a wieczorem byli w studenckim Teatrze satyrycznym na sztuce "Marek do kąta".

7 czerwca 1967 - I posiedzenie Komitetu Org.IV Zjazdu K₀l. przy udziale 13 osób.

14 wrzesień 1967 - zebranie Koła /Zarząd/. Z okazji Zjazdu postanowiono ufundować szkołom średnim E.Plater i J.I.Kraszewskiego sztandary. Koszt przewidywany 24.000-zł. Postanowiono zorganizować wycieczkę do W-wy do teatru i operetki oraz urządzić spotkanie koleżeńskie.

9.X.1967 r. -zebranie sekcji wydawniczej Kom.Org.IV Zjazdu KolSroka Jerzy przyjął zlecenie na opracowanie tekstu do albumu "Biała Podlaska i okolice".Postanowiono wydać z okazji zjazdu jednodniówkę oraz w formie broszurkowej odczyt p.Szu-dejkowej Henryki wygłoszony w czasie "Dni Białej Podl.".

26.X.1967 - zebranie Kom.Org.IV Zjazdu - sekcja ewidencyjna, propagandowa i wydawnicza. Celem uzyskania funduszy na planowane wydawnictwa postanowiono wrócić się do członków z prośbą o przedpłaty za uczestnictwo w Zjeździe w wysokości 150-zł. od 1 osoby. Omawiano sprawę sztandarów.

2.XI.1967 r.-Kol.Huczko Józef z W-wy zaproponował aby Koło Białczan zleciło komuś wykonanie portretów naszych znakomitych wychowanków jak np.Jan Gawiński,Franciszek Wężyk,Roman Zmorski, Roman Rogiński,ks Stanisław Brzóska,J.I.Kraszewski,Stanisław Tołłoczko,Julian Bartoszewicz i in.Portrety te mogłyby zdobić ściany Liceum.

27.XI.1967 - kol.Chmielowiec L.i kol.Sroka Jerzy jeździli do Warszawy celem zatwierdzenia tekstu albumu "Biała Podl. i okolice" i obejrzenia zbiorów po zmarłym członku koła inż. Al.Próchnickim.

5.XII.1967 - zebranie Zarządu.Ustalono termin walnego zgromadzenia na dzień 27.I.68 r. godz.17.Po zebraniu przy czarnej kawie spotkanie z pisarzem kol.Zbigniewem Safianem. Przyjęto 12 nowych członków. Wycieczki do Warszawy w roku bieżącym, z uwagi na duże koszty,postanowiono nie urządzać.

22.XII.1967 - zmarł kol.Ryszard Koch / w wieku 83 lat/-członek honorowy Koła Białczan.

9.I.1968 r.-posiedzenie Prezydium kom.Org.IV Zjazdu Koleżeńs-kiego. Udział wzięli: -przewodnicząca komitetu organizacyjnego

kol.Walewska Aniela, kol.Lesińska Anna, kol.Chmielowiec Leopold i panowie dyrektorzy obu szkół - dyr.Buszek Fr. oraz dyr. Bownik Wł.

Omawiana była sprawa sztandarów jakie uczestnicy Zjazdu mają ofiarować szkołom. Ustalono kolor sztandarów - białoczerwony, podobnie jak i szarfy. Na białej stronie będzie na obu sztandarach na czerwonym tle godło państwowe. Opracowaniem plastycznym sztandarów zajmie się kol.Edward Mikołajczuk.

12.stycznia 1968 r.- zebranie Zarządu Koła.

Wspomnienia o tzw."Strajku szkolnym" w Białej

Podl. w 1902 r.

Nie brałem niestety udziału w organizowaniu tego strajku, tj.wystąpienia o naukę religii w gimnazjum w Białej w języku polskim i z własnych przeżyć i pamięci mogę tylko odtworzyć przebieg owego wystąpienia.

Już na parę dni przed tym wystąpieniem w środowisku naszym rozeszły się wieści o wystąpieniu kolegów z Siedlec, wystąpieniu połączonym z awanturami w postaci bicia szyb, darcia podręczników rosyjskich, a nawet czynnej obrazy dyrektora i księdza prefekta. I oto w przeddzień naszego wystąpienia jeden z kolegów - zdaje mi się z grona organizatorów powiedział mi że mamy się zebrać po południu na ślizgawce na stawach w celu naradzenia się, co my mamy robić.

Zebraliśmy się istotnie - uczniowie starszych klas, ale nie wszyscy- już prawie o zmroku na lodzie na stawie w pobliżu lasu od strony Woli, naprzeciwko Sławacinka. Zebranie zagaił kolega Leon Karpiński.Treści jego przemówienia nie pamiętam dokładnie.Pamiętam tylko, że mówił, iż Siedlce już wystąpiły- kolej na nas.Dyskusji nie było. Widać każdy uznawał potrzebę wystąpienia. Ja osobiście odczułem wezwanie Karpińskiego jako rozkaz, nad którym wogóle nie godzi się deliberować. Karpiński dalej wyjaśnił jak ma się odbyć nasze wystąpienie;

oto nazajutrz po modlitwie, na którą zbierali się wszyscy Polacy w sali klasy piątej /prawosławni odmawiali modlitwę w kaplicy cerkiewnej gimnazjum/ zawezwiemy dyrektora i wypowiemy żądanie wykładania religii po polsku. Rozeszliśmy się /niektórzy byli na łyżwach/ w różne strony, aby nie zdradzać tego konspiracyjnego skupiska.

Nazajutrz, dnia 5 lutego 1902 r./datę zapamiętałem na całe życie/ wszystkie klasy zebrały się jak zwykle przed godz.9-tą w największej sali klasy piątej, która wówczas mieściła się na piętrze pierwszym, na prawo od wyjścia ze schodów. Po odmówieniu modlitwy z tylnych ławek rozległy się okrzyki: "direktora! direktora!". Asystujący podczas modlitwy nauczyciel i wychowawca klasy wstępnej, Fiedon, nie wykazując zdziwienia lub opozycji, udał się natychmiast po dyrektora. Widocznie wystąpienia naszego spodziewano się każdej chwili, a może ktoś doniósł o naszych przygotowaniach. Zjawił się dyrektor Solaskij, kazał wyjść młodszym klasom /do III-ciej włącznie/. "Czto wa. ugodno, gaspada?"/czego sobie życzycie panowie. Z tylnych ławek rozległy się okrzyki: "nie żelajem uczitsia zakona Bożawo na ruskóm jazykie"/nie chcemy uczyć się religii w języku rosyjskim/. Dyrektor zażądał aby mówił jeden z nas, bo nie może nas zrozumieć. Wówczas z jednej z tylnych ławek zasłonięty przez kolegów odezwał się Jan Wroczyński, powtarzając odmowę uczenia się religii po rosyjsku i żądając wykładania po polsku. Dyrektor, na którym widać było pewne zdenerwowanie, odpowiedział: "etp ot mienia nie zawisit" /to odemnie nie zależy/ dodając, że zakomunikuje nasze żądania władzom wyższym, poczym wezwał nas do rozejścia się do klas. Rozeszliśmy się spokojnie i lekcja z wyjątkiem lekcji religii- potoczyły się normalnie.

Klasa nasza siódma mieściła się wówczas na parterze /akurat pod klasą piątą/ w sali zaś, przez którą wchodziło się do niej z korytarza, odbywała się dotąd nauka religii dla katolików. Prawosławni słuchali wykładów w swoich klasach. Mogliśmy więc obserwować w przerwach pomiędzy lekcjami, jak młodsi koledzy, którzy schodzili się do tej salki na religię, darli z zapalem podręczniki rosyjskie /oczywiście lekcji religii nie było, bo prefekt ks Górniak, nie pokazał się w gimnazjum od momentu naszego wystąpienia/. Na darcie podręczników nie reagował wcale dyżurny nauczyciel, jednak musiał on obserwować zarówno tych, którzy darli książki, jak i tych,

którzy się temu przyglądali, bo i moje nazwisko figurowało w poufnych zapiskach inspektora, które później przypadkowo dostały się w ręce jednego z kolegów. Widocznie wśród siedmio-klasistów poszukiwano "zaczińszczików" /podżegaczy/.

Następnego dnia po naszym wystąpieniu dyrekcja gimnazjum zarządziła parodniową przerwę nauki- jakoby w tym celu aby każdy z nas mógł się porozumieć z rodzicami co do swoich życzeń.

Po tej przerwie rozpoczęła się indagacja każdego z katolików / nie mówię "Polaków" - bo oficjalnie nie istniało w ówczesnym reżimie pojęcie narodowości i nawet w dowodach osobistych -paszportach- odnotowywano tylko wyznanie /. Indagacja ta - każdego katolika z osobna przeprowadzana była wyłącznie przez dyrektora i inspektora w osobnym pokoju podczas godzin lekcyjnych. Nie interesowałem się bliżej treścią rozmów kolegów z indagatorami, lecz niewątpliwie dużą rolę w tej indagacji odegrała obawa nie tylko wydalenia z gimnazjum, lecz również obawa o los rodziców. W końcu tygodnia w sobotę odbyło się posiedzenie rady nauczycielskiej /"pedagogiczeskawo sowieta"/, a w poniedziałek dyrektor podczas pierwszej godziny lekcyjnej odczytywał w każdej klasie listę wydalonych, nie podając przyczyny wydalenia.

Pamiętam dokładnie listę wydalonych z naszej siódmej klasy: Leon Karpiński, Stefan Sokołowski, Adam Krzyżanowski, Wacław Tymiński, Wacław Juchniewicz i Władysław Chmieliński. Z klasy ósmąj wydalono Jana Wroczyńskiego, Światopełka Mirskiego i Zieleniewskiego. Kogo wydalono z innych klas nie pamiętam.

Po tej klęsce zachowywaliśmy się niezmiernie ostrożnie, nie odpowiadając na prowokacje i przestrzegając milczenia. Wiadomo było jedynk powszechnie, że grono niektórych rodziców i działaczy czyni starania o urzeczywistnienie naszych żądań, co obszernie opisywał w swym pamiętniku ojciec jednego z naszych kolegów Stanisław Lewicki /"Pamiętnik od r. 1897 do roku 1908 - Łuków, 1931 r."/.

Tryumfalny epilog wystąpień o naukę religii święciliśmy dopiero na wiosnę 1903 r, już podczas końcowych egzaminów maturalnych, gdy ukazał się roskryt cesarski^{ski} zezwalający na naukę religii katolickiej po polsku, w tych gimnazjach, gdzie dotąd wykłady religii odbywały się po rosyjsku, tj. we wschodnich powiatach kongresówki.

/-/Józef Betley

Historia walki o wykłady religii w języku polskim
w gimnazjach wschodnich powiatów b.Kongresówki

Po upadku powstania 1863 r. nastąpiła w b.Królestwie Polskim wzmagająca się zaciekle akcja rusyfikacji kraju. Najcięższe czasy były pod koniec panowania cara Aleksandra III, kiedy nawet zamieniono nazwę "Królestwo Polskie" na "Priwislinskij Kraj".

Akcja rusyfikacyjna narzucona była z góry : w Petersburgu przez Pobiadonoscewa - " Ober prokuratora Swiątiejszego Sinoda", a w Warszawie przez podległego mu kuratora okręgu szkolnego warszawskiego Apuchтина. Szczególnie konsekwentna i zażarta rusyfikacja prowadzona była na Podlasiu.

W roku 1894 wstąpił na tron carski Mikołaj II, który uważał że dotychczasowa polityka w Polsce była zbyt ostra i drażniąca Polaków, więc trzeba ją trochę ułagodzić. W roku 1895 zgodził się na fundowanie i otwarcie Politechniki Warszawskiej, oraz zezwolił na wystawienie pomnika Adamowi Mickiewiczowi w Warszawie. Oślonięcie pomnika nastąpiło w 1898 r. Rusyfikacja kraju jednak nie ustawała. W gimnazjach na Podlasiu surowo wzbroniona była rozmowa po polsku i winni tego "przestępstwa" osadzani byli po lekcjach na 2 do 5-ciu godzin w "Karcerach". Nawet nauka religii odbywała się w języku rosyjskim. W reskryptach cara Aleksandra II ustalone było, że religia katolicka powinna być wykładana w szkołach b.Królestwa Kongresowego w języku ojczystym. Jednakże wciąż wzmagający się kierunek rusyfikacyjny, oraz gorliwość miejscowych władz szkolnych spowodowały, że na podstawie reskryptu z 1880 r. rząd rosyjski przymusowo wprowadził wykłady religii po rosyjsku w 6 gimnazjach, a mianowicie : w Siedlcach, Białej, Chełmie, Suwałkach, Mariampolu i Pińsku, oraz w progimnazjach w Zamościu i Hrubieszowie. Stan taki trwał przeszło 30 lat. Jakie przyczyny i pobudki wpłynęły na młodzież szkolną i skłoniły ją do zareagowania protestem? Przyczyną ogólną była wzmagająca się fala odradzania ruchu narodowego po powstaniu. Przyczyną bezpośrednią były gwałty rządu pruskiego nad polską działalnością szkolną we Wrześni.

W lutym 1901 r. w szkole we Wrześni zaczęto wykładać religię w języku niemieckim. Gdy po 3 tygodniach nauczyciel zaczął zadawać dzieciom pytania z religii po niemiecku - te nie dawały żadnych odpowiedzi. Zapytana przez władze szkolne rejencja zaleciła stosować poprzedni sposób postępowania przez

dalsze 3 tygodnie. Dzieci i po tym terminie nie dawały odpowiedzi w języku niemieckim. Wówczas zaczęto stosować chłostę - tę i areszt szkolny, a gdy to nie pomogło rozpoczęło się katowanie dzieci trzciną po rękach aż do utraty przytomności. Dzieci z płaczem wyszły na ulicę i spowodowały zbiegowisko ludzi z wrogimi okrzykami przeciwko szkole i nadbiegłej policji. Nastąpiły areszty i proces na jesieni 1905 roku. Skazano na więzienie 20 osób na 2 i 2 $\frac{1}{2}$ lat. Sprawa nabrała szerokiego rozgłosu w Europie. Społeczeństwo polskie zareagowało w sposób mocny. Na plan pierwszy wysunął się list otwarty Henryka Sienkiewicza w krakowskim "Czasie",. Między innymi Henryk Sienkiewicz nazwał postępowanie pruskie zwyrodniałą kulturą, która przeszła w stan dzikości. List obiegł prasę całego świata. Gazety warszawskie otrzymały zakaz przedrukowania listu. Ludność Lwowa i Warszawy urządziła burzliwe demonstracje przed konsulatami niemieckimi. W parlamencie berlińskim ks. Ferdynand Radziwiłł wniósł ostrożną interpelację, na którą replikował hr. Bulow. Należy podkreślić, że niemiecka prasa berlińska wystąpiła ostro przeciwko Polakom. Po berlińskiej nastąpiła interwencja posłów polskich w parlamencie wiedeńskim, a następnie w sejmie galicyjskim, gdzie poseł Jerzy Czartoryski odczytał deklarację przez Sejm uchwaloną. Deklaracja wywołała wyrazy protestu i oburzenia w prasie niemieckiej, która uznała ją za mieszanie się w sprawy wewnętrzne obcego państwa. Opinia zagraniczna poddała postępowanie rządu niemieckiego ostrej krytyce.

Prasa rosyjska prawie bez wyjątku zajęła w sprawie wrzesińskiej stanowisko przychylne dla Polaków i wyrażała współczucie dla katowanych dzieci polskich.

Przebieg sprawy wrzesińskiej, oraz przychylne stanowisko prasy rosyjskiej skłoniły młodzież szkolną na Podlasiu pójść w ślady bohaterskich kolegów we Wrześni i zażądać wykładów religii w języku ojczystym. Młodzież szkolna progimnazjum w Zamościu wystąpiła z protestem 30 stycznia 1902 r., a w gimnazjum w Siedlcach młodzież oświadczyła władzom szkolnym w dniu 1 lutego 1902 r., że nie chce uczyć się religii w języku rosyjskim i zażądała wykładów w języku polskim. Gdy inspektor i dyrektor zachowywali się w sposób wyzywający doszło do ostrego starcia i dyrektor wyrzucony był z pokoju.

Za przykładem Siedlec poszła Biała. Odpowiednie oświadczenie władzom szkolnym i porwanie podręczników rosyjskich miało

miejsce 5 lutego 1902 r. Sprawa wywołała duże podniecenie w społeczeństwie. Rodzice solidaryzowali się ze stanowiskiem dzieci. Władze szkolne czasowo zamknęły wykłady nauki religii. Przyjechał prokurator z Warszawy, a potem przyszło zarządzenie z Petersburga aby postąpić z uczniami z całą surowością. Rozpoczęły się śledztwa, groźby i namowy, a uczniowie powoływali się na stanowisko prasy rosyjskiej w sprawie wrzesińskiej. To nie odnosiło skutku i rozkazem ministra oświecenia Warszawskiego wydano w Siedlcach 27 uczniów, a w Białej 12 uczniów a mianowicie:

- klasa VIII - Światopełk Mirski Bohdan, Wroczyński Jan,
Zieleniewski Władysław
- klasa VII - Chmieliński Władysław, Juchniewicz Wacław,
Karpiński Leon, Krzyżanowski Adam, Sokołowski
Stefan, Tymiński Wacław
- klasa VI - Luba
- klasa V - Juchniewicz Czesław, Kwiatkowski.

W Warszawie po rozruchach szkolnych w Siedlcach i Białej powstał tajny Komitet, który zajął się sprawą. Już w parę dni po wybuchu zaburzeń wyjechał do Siedlec i Białej delegat Komitetu, który zebrał odnośne informacje. Opinia publiczna w b. Kongresówce i w innych zaborach stanęła po stronie protestującej młodzieży. W Warszawie i na prowincji w imię solidarności zaczęto szerzyć wśród młodzieży szkolnej, oraz na Uniwersytecie i na Politechnice agitację w celu wywołania wystąpień protestacyjnych, a nawet ogólnych żywiołowych rozruchów. Liga Narodowa uważała to za przedwczesne, dopóki starsze pokolenie przez wzięcie sprawy w swoje ręce nie poprowadzi akcji politycznej z rządu rosyjskiego, a poza tym należało zorganizować pomoc materialną ofiarom usuniętym ze szkoły i umożliwić im dalsze kształcenie się. Przystąpiono do zbierania ofiar i składek. Zajęło się tym nie tylko społeczeństwo Kongresówki, lecz i zakordonowe.

Władze rosyjskie starały się wywrzeć nacisk na rodziców opornych, oraz na księży wykładowców religii, natrafili jednak na opór. Zarówno prefekt gimnazjum siedleckiego ks. Dubiszewski jak i prefekt gimnazjum bialskiego ks. Górniak podali się do dymisji. Nie znaleźli się kandydaci na objęcie opróżnionych stanowisk.

W tym czasie zostały opracowane 2 memoriały. Jeden przez

kilku adwokatów, którzy powołali się na reskrypty carskie z r.1866 i 1871. Udawadniali oni, że żądanie wykładów religii w języku polskim oparte jest na podstawach prawnych. Ten memoriał nie odniósł skutku. Rząd rosyjski w ciągu całego roku szkolnego 1902/1903 zajmował stanowisko nieustępliwe i starał się przełamać opór społeczeństwa przez wywarcie nacisku na duchowieństwo wyższe. Biskup lubelski ks. Jaczewski został wezwany do Petersburga i tam ministrowie Plewe i Zenger usiłowali groźbami skłonić go do wydania podwładnemu duchowieństwu odpowiedniego polecenia, natrafili jednak na kategoriyczny sprzeciw.

W tym samym czasie zredagowane było podanie do cesarza w imieniu rodziców gimnazjum bialskiego. W redagowaniu brali udział: Stanisław Lewicki, Leon Szaliski, Stanisław Lubieński, Józef Ostrowski /późniejszy rejent/ i adwokat Gagatnicki.

Podanie podpisane było przez Stanisława Lewickiego i Miłkowskiego, którzy pojechali do Petersburga i udało im się przez ks.Uchtomskiego uzyskać audiencję u szefa cesarskiej Kancelarii barona Budberga, zaufanego cara Mikołaja. Budberg obiecał przychylnie przedstawić sprawę carowi.

Na podstawie opinii Budberga. a głównie biorąc pod uwagę bezwzględnie odporne stanowisko społeczeństwa polskiego oraz przychylną dla sprawy polskiej opinię zagranicy, skłoniły rząd rosyjski do zmiany dotychczasowego nieustępliwego stanowiska. 25 maja 1903 roku podpisany był przez cara reskrypt na imię ministra oświaty Zengera zezwalający na wykłady religii w języku ojczystym.

/-/ Antoni Pawłowski

"Koło Akademików Ziemi Podlaskiej"

Koło zostało założone w semestrze zimowym roku akademickiego 1921/1922. Nazwane tak zostało dla odróżnienia od Koła Podlasiaków, zrzeszających akademików wychowanków szkół siedleckich i sokołowskich.

Nasze Koło obejmowało swoim zasięgiem akademików zamieszkałych w powiatach: bialskim, konstantynowskim, radzyńskim i włodawskim. Założycielami byli:

1. Ehrenkreutz Zbigniew - słuchacz Wydziału Prawa UW, ostatnio sędzia Sądu Najwyższego, zmarły w Poznaniu
2. Ehrenkreutz Zygmunt - Wydz. Farmacji UW - potem mgr farmacji i właściciel apteki w Białej Podl., zmarł
3. Branicki Władysław - student prawa UW- następnie adwokat, zmarły w Łodzi.
4. Walewski Polikarp - student Politechniki Warsz.-następnie inżynier lotnictwa, zmarły w Warszawie
5. Grochowski Jerzy - student leśnictwa w SGGW- obecnie profesor SGGW w Warszawie
6. Bazylczuk Edward - student Wydz. Lekarskiego UW- obecnie dr med. w Parczewie.

Przewodniczącym Koła został kol. Ehrenkreutz Zbigniew. Reszty członków nie pamiętam. Jako główny od istnienia Koła - wzajemna pomoc koleżeńska /pożyczki, zasiłki bezzwrotne, pomoc w nauce/ oraz nawiązanie wzajemnych stosunków koleżeńskich i towarzyskich. Środki materialne Koło czerpało ze składek członkowskich oraz z imprez, urządzanych przez Koło /zabawy, bale w Białej Podl. dla towarzystwa bialskiego, oraz zabawy koleżeńskie urządzane w Warszawie/.

Koło zostało zgłoszone i zarejestrowane w Komisji Kół Prowincjonalnych Centrali Akademickich Bratnich Pomocy w Warszawie ul. Kopernika 41 - prezes kol. Dąbrowski Konstanty.

Później do Koła wstąpili:

1. Grochowski Stanisław - student architektury Politechniki Warsz, ostatnio architekt wojewódzki
2. Bojarski Antoni- student wydz. inżynierii lądowej Polit. Warszawskiej - zginął w czasie wojny.
3. kol. Koncewicz Henryk- student wydz. elektr. Polit. Warsz. potem inż. elektryk w Radomiu
4. Laskowski Zygmunt - student leśnictwa SGGW- potem inż. leśnik - obecnie za granicą.
5. Niemyski Tadeusz- student farmacji, potem mgr farmacji
6. Noiszewski Antoni - student prawa UW- potem sędzia Sądu Okręgowego w Siedlcach
7. Okuła Stefan - student prawa- potem adwokat w Białej Podl.
8. Świerczewski Mieczysław - student leśnictwa SGGW- potem

nadleśniczy inż.

9. Szulcówna Janina -słuchaczka Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie
10. Tajchert Piotr -Wydz.Leśny SGGW , -potem inż. leśnik
11. Walewska Aniela - Wydż.filolog.UW -mgr-prof.gimn.Kraszewskie-go w Białej Podl.
12. Łobacz Stefan,Wydż.Lek.UW-poseł na Sejm Rz.P.-potem dyr. Szpitala Pow. w Hrubieszosie i tam zmarły.
13. Chylińska Maryla,studentka prawa UW
14. Lisowska Wanda - studentka farmacji UW
15. Zieliński /imienia nie pamiętam/ - student SGH w Warszawie

Drugi Zarząd w 1922/23 r. akadem.pod przewodnictwem Edwarda Bazylczuka i z sekretarzem Koła Anielą Walewską /reszty członków Zarządu nie pamiętam/, jako swój lokal miał mieszkanie kol.Walewskiej Anieli na Nowym Świecie. Zarząd ten wraz z resztą członków Koła brał czynny udział w urządzaniu I Zjazdu b.wychowanków gimnazjum Bialskiego w r. 1922. Wówczas powstało "Koło Białczan",z którym nasze Koło Akademickie utrzymywało kontakt /prokurator Pliszczyński/

W trzeciej kadencji Koła przewodniczącym został kol. Grochowski Stanisław.Reszty członków nie pamiętam.

Potem co roku wstępowali do Koła nowi ludzie i nowe czasy, my starzy zostawaliśmy jak gdyby na uboczu,aczkolwiek więź z Kołem istniała-może trochę luźniejsza.

/-/ Dr Edward Bazylczuk

4 luty 1968 .Ustalono plan pracy na rok 1968 wzorując się na planach z lat ubiegłych.Opracowano preliminarz budżetowy na rok bieżący pod kontem potrzeb IV Zjazdu Koleżeńkiego. Preliminarz zamyka się po stronie dochodów i wydatków sumą 202-tys.zł. Z powodu nie płacenia składek członkowskich przez okres dłuższy jak 1 rok skreślono z listy członków Koła Białczan ogółem 18 koleżanek i kolegów. Ustalono termin Walnego ~~XXXXX~~-
~~nix~~ Zgromadzenia na dzień 10 lutego 1968 r.

10 luty 1968 r.-odbyło się Walne Zebranie przy udziale 21 osób. Jak wynikało ze sprawozdania Zarządu w roku 1967 prowadzono pogadanki dla młodzieży na temat wyboru zawodu,zorganizowano 2 wieczory literackie o Stefanie Żeromskim i o literaturze współczesnej,nagradzano najlepszych uczniów obu szkół-ogółem

wydano na ten cel 1200 zł. Zorganizowano 2 wycieczki do Warszawy na operę "Faust", drugą do Wilanowa i do teatru głównie jednak Zarząd w roku 1967 zajął się sprawami organizacyjnymi Zjazdu Koleżeńckiego.

Wybrano nowy Zarząd w składzie:

1.kol.	Chmielowiec L.	- prezes
2. "	Walewska Aniela	- v-ce "
3. "	Biernacki St.	- v-ce "
4. "	Kuźmicki Marek	- sekretarz
5. "	Sienkiewicz B.	- z-ca "
6. "	Szafrńska J.	- skarbnik
7. "	Kostyla Aniela	- księgowa
8. "	Sroka Jerzy	
9. "	Kowieska M	- członkowie
10. "	Pyrka Ryszard	
q11."	Wisowata Anna	

Do Komisji Rewizyjnej weszli:

1. kol.Lecyk Jan -przewodniczący
2. " Potocka I. z-ca "
3. " Martyniuk J. członek

17 luty 1968 - Odbyła się zabawa dla członków Koła i zaproszonych gości w restauracji "Stylowa" - Ilość osób 113.

28 luty 1968 - zebranie w Prez.MRN w Białej Podl.w sprawie organizacji "Dni Białej Podlaskiej" w roku bieżącym.

Z ramienia Koła obecni byli kol.Walewska Aniela,kol.Sroka Jerzy i kol.Chmielowiec Leopold.

23.III.1968 - omawiano sprawy związane z ufundowaniem sztandarów Lic.J.I.Kraszewskiego i E.Plater.Postanowiono zlecić wykonanie sztandarów Warszawskiej Spółdzielni Inwalidów w Warszawie, a wykonania głowicy i drzewca Turystycznej Pracowni Brązowniczo-Grawerskiej - Władysław Miecznik w W-wie.

Zobowiązano kolPotocką I.do zamieszczenia ogłoszeń w prasie o Zjeździe.Chodzi o ogłoszenia w "Trybunie Ludu","Życiu Warszawy" i w "Sztandarze Ludu". Ponadto kol.Potocka I. ma postarać się o zamieszczenie wzmianki o Zjeździe w Radiu i Tv.

22.IV.1968 r. -Zebranie Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Koleżeńskiego. Ustalono dyżury w Lic.J.I.Kraszewskiego 1 raz w tygodniu dla załatwiania spraw bieżących Zjazdu.

maj, czerwiec, lipiec 1968 - załatwiano sprawy związane z wykonaniem sztandarów, które w całości ufundują szkołom i przekażą w dn. 14.IX.br.członkowie - uczestnicy Zjazdu. Wysyłano zaproszenia na Zjazd. Załatwiano wydanie "jednodniówki" i albumu "Biała i okolice".Opracowano dokładny program IV Zjazdu.

26 sierpień 1968 r. -zebranie połączone Zarządu i Komitetu Organizacyjnego Zjazdu. Wyznaczono koleżanki i kolegów do wykonania określonych zadań. Ustalono listę gości - przedstawiciele władz i urzędów oraz organizacji, a także wszystkich dyrektorów i nauczycieli obu Liceów.

5 września 1968 r. - zebranie Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Koleżeńskiego przy udziale 18 osób.

Omówiono w szczegółach przebieg otwarcia Zjazdu. Postanowiono zradiofonizować dziedziniec. Wszystkie przemówienia trzeba oddać dla Komitetu Pow. PZPR do przejrzania. Egzemplarze książki kol.Sroki "Biała na Podlasiu" będą sprzedawane po 15 zł. za 1 egz., natomiast Przewodnik po Białej i jednodniówka będziemy wręczać uczestnikom Zjazdu bezpłatnie. Zaproszono Polskie Radio i Tv do delegowania swoich przedstawicieli. Wiele czasu poświęcono na omówienie spotkania towarzyskiego którego organizacja napotyka na poważne trudności,gdyż w tej samej sali Technikum Ekonomicznego, w tym samym dniu Komitet Pow. PZPR zapalał Konferencję powiatową.

Odpis sporządzony w m-cu kwietniu 1988 r.
w Dziale Informacji,Bibliografii i Wiedzy
o Regionie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki
Publicznej w Białej Podlaskiej.